

Izjava, izvzemli ponedelja, 24. t. m. je bila podpisana mirovna pogodba s Turčijo. Uredništvo: ulica ... izdajatelj in ... znala za mesec L. 7. ... pol leta L. 32. — In celo leto L. 60. — Za tiskarstvo mesečno 4 ... Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice, zdravila, poslanice in vabila po L. 1. — oglasi denarnih zavodov mm po L. 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L. 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-52.

Konec konference v Lausanni

Dolgotrajna pogajanja v Lausanni so zaključena, 24. t. m. je bila podpisana mirovna pogodba s Turčijo.

Lausannski pogodba uničuje pogodbo, ki jo je sklenila carigradska vlada 10. avgusta 1920. v Sevresu. Carigradske vlade ni več, Angora je zmaga na čeli črti in pometa tudi s starim režimom, ki je bil odvisen od velesil, predvsem od Angležev. Ta pogodba je priznanje poraza zapadnih sil, s to pogodbo stopa Turčija pod dolgih desetletij zopet v krog suverenih držav. Ta pogodba pomeni pravcato vstajenje Turčije, zakaj že mnogo desetletij pred vojno je bila Turčija le nekaj kupčiji predmet v rokah velesil. Če bi bila caristična Rusija sozmagovalka v svetovni vojni, bi bil danes Carigrad v ruskih rokah, v Črnem morju in v ožinah bi plule ruske vojne ladje in Turčija bi bila potisnjena od morja v angorske hribe, kjer bi živelarila jesensko dobo svojega življenja.

Sevreska pogodba je potisnila Turke ob tla. Grki so zasedli maloazijsko obrežje, Angleži so se zasidrali v Carigradu, Italija je mislila na Heraklejo, Francija se je razpasla po Ciliciji, idilična pojedina na račun Turčije je bila dovršena. Za Angleže je bil ta "pir" spojen istočasno s prijetnim občutkom, da ni Rusije med "povabljenimi". Kemal paša pa se je s peščico svojih ljudi uprl takoj spočetka carigradski vladi, ki si je upala podpisati za Turčijo tako sramoten in uničujoč mir, ter se zatekel v Angoro, kjer je proglasil neodvisno Turčijo. Najbolj so bili prizadeti Grki. Prvič ni sevreska pogodba zadovoljila njihovih imperialističnih apetitov, drugič pa je bil Kemal paša nevaren tudi za pridobitve sevreske pogodbe. Iz teh razlogov se je razvila vojna, ki so jo Angleži skrivaj podpirali. Brez soglasja in pomoči Angležev ni verjetno, da bi se bili spustili Grki v tako nevarno podjetje, kakor je vojna in to v časih, ko je bila boljševiška nevarnost na višku.

Kemal paša pa je vztrajal in končno dosegel tako zmago nad Grki, kakršne ni mogel nihče pričakovati, niti Turki sami ne. Ze v predpogajanjih v Mudaniji so Turki spretno izkoristili svojo zmago, a se bolj nesoglasja med zavezalniki samimi. Francija je že poprej za hrbtom ostalih zaveznikov sklenila z angorsko vlado dogovor ter izpraznila Cilicijo. Angleži so zelo zamerili Francozom to tako malo priateljsko potezo. Tudi Italija je imela interes na tem, da izide Grčija iz diplomatskega boja kot premaganka. Zastoj se je Lloyd George upiral Turčiji, ko so pa zavezalniki vlekli vsak na svojo stran. In neuspeh v Mudaniji je povzročil deloma padec moči, ki je stal toliko let na čelu angleške vlade.

Lord Curzon je namah spoznal novi položaj in se mu prilagodil. Lausannski konferenca se je pričela 20. nov. 1922, in se vlekla v brezplodnih debatah do februarja t. l., ko so Turki zapustili Lausanno. Francoske spletke so šle za tem, da poostre spor med Angleži in Turki, ker so hoteli, da bi bila Anglija zaposlena na vzhodu. To se je zgodilo baš tedaj, ko so se Francozi že zasedli v Porurje in so hoteli imeti proste roke. Konflikt med Turki in Angleži bi prišel kot nalašč. Od tu naprej pa se je izvršil preobrat. Turki so spoznali, da kaj se gre sladko besednim francoskim "priateljstvom". O tem so jih tudi Angleži dobro poučili in ponudili so jim roko v spravo. Turki so se povrnil v Lausanno, toda niso bili več pod vplivom francoske diplomacije, temveč so se držali Angležev. Na ta način se je lordu Curzonu posrečilo, da je izvil Francozom nevarno orožje iz rok, zakaj sedaj so Angleži prevzeli vlogo zaščitnika Turčije; posebno pa od tedaj, ko je nova revolucionarna vlada v Atenah s krvavimi obsodbami prejšnjih ministrov zaglajala simpatije angleške javnosti, je bila Curzonu olajšana prekretnitev. Tako so Angleži parirali francoske zakulisne sunke.

Italija

Zasedanje širšega odbora popularske stranke — Odboritev in potrditev politične parlamentarne skupine

RIM, 27. Včeraj se je sestel k seji širši odbor (Consiglio nazionale) popularske stranke. Seji so prisostvovali Rodino, Gronchi, Spataro, De Gasperi, Cingolani, Cappel, Longinotti, Cotelli, Terazzi, Canaletti, Del Giudice, Matteini, Muraglia, Novi, Ganni, Castellucci, Piccioni, Bianco, Ghiri, Gandolini, Campelli, Ferrari, Cecconi, Marchio, Albertini, Sturzo, Canonici, De Rossi, Ruffo, Cappel, Colonnelli in Zolli.

Predsednik popularske parlamentarne skupine De Gasperi je poročal o borbi za volilno reformo, pri čemer je naglašal pravilnost zadržanja toliko članov komisije osemnajstice kolikor parlamentarne skupine pri glasovanju v zbornici. Popularska stranka je smatrala, da je novi volilni red nepravilni in vsled tega škodljiv, ker bo onemogočil ono pomirjenje duhov, ki je tako potrebno. Vsled tega so popolari nasprotovali temu zakonu v komisiji osemnajstice in pozneje v zbornici. V tej borbi — je rekel De Gasperi dalje — so popolari dokazali, da so se borili proti volilni reformi le zato, ker jo smatrajo za krivično in za škodljivo interesom naroda, in ne iz kakih političnih razlogov. To se je jasno videlo, ko so glasovali za prvi del resolucije posl. Lorussa, v katerem je bila izražena zaupnica vladi, medtem ko so se

ter ostali gospodarji položaja in obenem pokazali, da jim ni nihče kos v premaganju zapletenih položajev.

Težkoče v Lausanni niso bile toliko v teritorialnih kakor v gospodarskih vprašanjih. Turki so dobili skoraj vse, kar so zahtevali. Končno so se z Grki zbarantali "Karagač", predmestje Odrina. Sicer pa so dobili nazaj vso Malo Azijo, medtem ko ostane vprašanje Mosula odprto. To vprašanje se bo rešilo separatno med Angleži in Turki pozneje.

Morske ožine se razorožijo in so v vojnem in mirovnem času odprte vsem državam. Posebna komisija za morske ožine bo nadzorovala, da se drži ta del pogodbe. V tej komisiji so zastopane poleg velesil tudi Grčija, Jugoslavija in Rusija. Rusija je povabljena, da podpisše ta del pogodbe 24. julija t. l.

Znano je, kako so se trudili Turki zainteresirati Amerikance za lausannsko pogodbo, posebno so pričakovali od njih pomoč pri gospodarskih vprašanjih. In skoraj bi se bilo Turkom to posrečilo. Admiral Chester je bil že blizu sklenitve pogodbe, ki bi bila izročila Amerikancem zidanje železnice in izkoriščanje zemeljskih zakladov. Konkurenca med Angleži in Ameriko bi bila dobrodošla turški delegaciji v Lausanni. Toda Chesterjev načrt je padel za sedaj v vodo, Angleži so postali bolj trdi in končno se je dosegel sporazum tudi v mnogih drugih spornih gospodarskih in denarnih vprašanjih. Turki bodo vračali dolgeve, zato pa prenehajo kapitulacije.

Rusija bo sicer podpisala pogodbo, toda z gotovimi pridržki. Dasiravno je ruska vlada moralno in materialno podpirala angorsko vlado, vendar pa ni dosegla onih uspehov, ki jih je pričakovala z ozirom na svoje žrtve, ki niso bile majhne. Kemal paša je v zadnjem času precej slabo vračal dobrote svojih moskovskih prijateljev in to vsled tega, ker mu ni Rusija več potrebna. Kemal paša je tudi izgnal nekaj boljševikov in zdí se, da je rusko-turško prijateljstvo že pri koncu. Začasna slabost Rusije brani ruskim diplomatom, da ne morejo priboriti svoji državi tisti ugledi, ki ji gre. Vendar pa nas ne smejo ti začasni neuspehi varati. V nekaj letih bo Rusija zopet zavzela svoje častno mesto med evropskimi velesilami, ki jo bodo morale hodeč nočes upoštevati.

Sklep lausannske konference nam dokazuje, da so mirovne pogodbe narušljive. Uničenje sevreske pogodbe je vzgled, ki silno deluje na vse premagance. Turško zmago so navdušeno pozdravili v vseh premaganih državah. Ravnotako navdušeno pozdravljajo tam to pogodbo, ki more služiti kot precedens za vse ostale pogodbe. Ta za evropski mir nevarna upanja niso neutemeljena, zlasti če pomislimo, da tvorijo manjše države kupčijski predmet diplomacije velikih sil.

Nemci in Madžari dvigajo glave in se v duhu pripravljajo na oni dan, ko se bodo uničile versailleške in ostale mirovne pogodbe. Revanšni instinkti so dobili nove pobude. Praksa dokazuje, da je močnejše v kalnem ribarstvu, to je izrabiti tekmovalne med velesilami za insceniranje konfliktov, sporov in spopadov, s katerimi bi se začela splošna revizija vseh pogodb.

Vendar pa ima mirovni sklep tudi svoje dobre strani. Lausannski pogodba utegne postati podlaga za dolgotrajno dobo miru na turškem vzhodu, če se bodo le Turki hoteli živeti v mirovno stanje ter izrabiti svoje uspehe v resnični blagor svojega naroda, ki je daleč zaostal v kulturi in civilizaciji. Bljžnja bodočnost bo pokazala, če se gre Turkom resnično za svobodo in mir, ali pa smatrajo ta svoj uspeh kot nekako predpripravo za nadaljne pohode in zmagovita zavojevanja. Ne smemo pozabiti, da je turški uspeh "generalski" uspeh, in militarnem ni nikdar sit vojne.

vzdržali glasovanja o drugem dehu, s katerim so se odobravala temeljna načela novega voliln. reda. V nadaljevanju je poslanec De Gasperi obžaloval zadržanje tistih popularskih poslancev, ki se niso držali discipline. Njihove izjave, češ da gre disciplina le do tam, kjer ne prihaja v nasprotje z vestjo, je proglasil za ničeve, kajti vest veleva vsakemu katoličanu, da se mora boriti za načela pravičnosti. Slabe posledice novega volitvenega reda — je zaključil posl. De Gasperi svoje poročilo — se bodo pokazale pri prvih volitvah. Tedaj bo popularska stranka mogla opozoriti italijanski narod z upravičenim ponosom, da je bila proti temu zakonu.

Nato je sledila razprava. Člana širšega odbora Ferrari in Piccioni sta kritizirala sedanje zadržanje stranke, zahtevajoč, da mora prestopiti popolnoma v opozicijo in opustiti dosedanje srednje stališče. De Rossi in Longinotti sta naglašala, da ni bilo zadržanje parlamentarne skupine brezuspešno, kajti dosegla je, da se je sprejela v zakon določba o kvorumu, in s svojim zadržanjem pri glasovanju je preprečila na eni strani takojšnji sprejem novega volitvenega reda, na drugi pa tudi takojšnjo razpustitev poslavske zbornice.

V prilog sedanjemu srednjemu stališču stranke je govoril Don Sturzo, ki je pobijal trditve Piccionija, češ da se je ta politika povodov zadnjih razprav v zbornici popolnoma ponesrečila. Podal je kratko zgodovino popularske stranke in njenega sedanjega spora z vlado radi volilne reforme.

naglašujoč, da mora stranka stati vztrajno na svojih položajih. Glede izstopa nekaterih članov iz stranke je rekel, da je optimist, kajti ti odpadniki ne bodo mogli ustanoviti nikake avtonomne organizacije. Po zaključku razprave je podal posl. Rodino izjavo v imenu triumvirata, v kateri je naglašal, da se bo stranka vestno držala smernic, ki jih je začrtal turinski občni zbor. Nato je bila sprejeta resolucija, s katero širši odbor odobruje taktiko parlamentarne skupine povodom razprav o novem volitvenem redu, naglašajo svojo neomajno zvestobo načelu sorazmernega volilnega sistema in izraža željo, da bo vlada storila vse, da se doseže pomirjenje duhov in da preneha nasilje proti zakonitemu delovanju političnih strank in proti katoliškim organizacijam.

Novi zadržki župan

RIM, 27. Mestni svet je v otvoritveni seji izvolil soglasno fašista Dalmatina dr. Vincenca Fabiani za zadržkega župana.

Dogovor med italijansko družbo za podmorske kable in ameriško Western Union Telegraph Comp.

RIM, 27. Med zastopnikom Italijanske družbe za podmorske kable comm. Carosio in g. Newcombe Carlton, zastopnikom ameriške družbe Western Union Telegraph je bil sklenjen predvčerajšnjim v New-Yorku dogovor, na podlagi katerega si bosta družbi šla druga drugi na roko pri polaganju kablov, ki bodo vezali Ameriko in Italijo. S tem si je italijanska družba pridobila sodelovanje zelo važnega ameriškega bančnega podjetja Hunn Loeb & Comp.

Jugoslavija

Sankcija uradnikškega zakona — Demisija dr. Markovića

BELGRAD, 27. Včeraj je odpotoval na Bled uradnik predsedništva vlade z ukazom, da predloži kralju v sankcijo zakon o državnih uradnikih in nameščencih ter zakon o zavarovanju poskušavancev po toči, ki sta bila sprejeta v narodni skupščini. Oba zakona bosta prihodnji teden razglašena v "Službenih Novinah".

Popoldne je imel ministrski svet sejo, na kateri je vojni minister general Pešić poročal o stanju vojske in to na podlagi poročil, ki jih je prejel od armijskih poveljnikov, ki se sedaj mude v Belgradu. Nato se je razpravljalo o predložitvi občinskih volitvah in o zakonu b ureditvi razmerja med državno in cerkveno, ki bo predložen parlamentu v prihodnjem zasedanju. Končno se je razpravljalo o razporedu ministrskih dopustov. Kakor se zatrjuje, ostane Pašić še nekaj dni v Belgradu, kjer počaka povratek ministra Ninčića iz Sinaja.

Vesti o rekonstrukciji kabineta so zopet utihnile in zatrjuje se, da je to vprašanje vnovič odloženo. Izgleda, da Pašić pred razčiščenjem politične situacije v Srbiji, ki se bo brezdvomno izvršila povodom občinskih volitev, ne namerava storiti nobenih odločilnih ukrepov v tej smeri. Po seji ministrskega sveta se je raznesla vest, da je minister pravde dr. Laza Marković podal ostavko vsled ljutih napadov, katerim je bil izpostavljen v radikalnem klubu. Zlasti ostro ga je prijel posl. Ranković, ki je dejal, da Marković kompromitira celo stranko. Radikalni politiki se izogibajo vsem izjavam in se zgovarjajo, da jim o stvari ni ničesar znanega.

Predsedničjim je imel demokratski klub sejo, na kateri je razpravljalo o delu med počitnicami ter osebno o pripravih za občinske volitve v Srbiji. Včeraj je razpravljaj zemljoradniški klub o istem predmetu. Opozicija bo nastopala složno proti radikalom.

V parlamentu je vlada popoldne je popolna tišina in zvečer so zadnji izvenbelgrajski poslanci zapustili prestolnico.

Državni proračun za l. 1923 - 24

BELGRAD, 27. Finančni minister je pred zaključkom poletnega zasedanja narodne skupščine predložil zbornici proračun za leto 1923 - 24. Finančni odbor se kljub parlamentarnim počitnicam sestane 20. avgusta, da prične proračunsko razpravo. Ker trajajo parlamentarne počitnice do 20. septembra in ker so dvanajstine dovlečene le do 1. oktobra, je parlamentarno tehnično izključeno, da bi bil sprejet proračun do tega roka in si bo moral finančni minister zopet pomagati z dvanajstinami. Dne 1. oktobra pa stopi v veljavo tudi zakon o državnih uradnikih, s katerim se imajo urediti uradniške plače in na podlagi katerega se imajo novo urejene plače že izplačati dne 1. oktobra.

Odhod zunanjega ministra v Sinajo

BELGRAD, 27. Včeraj dopoldne je zunanji minister dr. Ninčić odpotoval v spremstvu svojega kabinetskega šefa v Sinajo na konferenco male entente.

Na konferenci držav male entente v Sinaji se bodo razpravljala ta-le vprašanja: 1. Splošen mednarodni položaj v Evropi; 2. Mala ententa in odnosi do Bolgarske in Madžarske, madžarsko zunanje posojilo; 3. Mala ententa, Poljska in Grška.

Gagliardi v Belgradu

BELGRAD, 27. Po poročilih belgrajskih listov je 25. t. m. došel v Belgrad Manko Gagliardi. Zastopnikom tiska je zatrjeval, da je prišel popolnoma v privatnih zadevah, nekateri pa zatrjujejo, da je njegov prihod v zvezi z volunsko afero.

Jugoslavija in Rusija

ZAGREB, 27. Ruski poslanik na Dunaju, dr. Levickij, je podal poročevalcu "Zagreber Tagblattu" o odnosu med Rusijo in Jugoslavijo sledečo izjavo:

"Sedaj, ko se opaža v Jugoslaviji tendenca, da se obnovijo odnosi z Rusijo, moram takoj pripomniti, da je bila Rusija vedno preprčana, da stanje odtujitve obeh tako po kulturnih kakor tudi gospodarskih vezeh sorodnih slovanskih držav ne more biti trajno. Vsi predpogoji govore za obnovitev prijateljskih odnosov med Rusijo in Jugoslavijo, kar je potrebno in koristno za obe strani.

Sovjetska vlada je v 6 letih, odkar je na krmilu, dokazala ponovno, da smatra odstranitve vseh ovir, ki ločijo narode, kakor tudi obnovitev mirovnih odnosov z vsemi državami za svoj napelementejši namen.

Sovjetska vlada se najskrbnejše izogiba vsakega vmešavanja v notranje zadeve tujih držav. Zaližbog pa moram ugotoviti, da je jugoslovanska vlada podpirala sovražnike in izdajalce ruskega naroda v času, ko so bili ruski delavci in kmetje prisiljeni, da branijo ozemlje in svobodo sovjetske republike. Elementi, ki so našli zatočišče pri vladnih krogih Jugoslavije, so bili slepo orodje sovražnikov okrevajoče sovjetske Rusije. Sovjetska vlada je tem elementom z raznimi amnestijskimi odloki ponovno nudila možnost, da se vrnejo v domovino in aktivno sodelujejo na obnovitvi Rusije.

Naša glavna naloga je gospodarska in kulturna obnovitev naše države; najboljši dokaz za to je naše mirno delovanje v tej smeri in bratska zveza narodov, ki prebivajo na ozemlju sovjetskih republik, kakor tudi obnovitev rednih prijateljskih odnosov z vsemi državami, ki hočejo živeti v miru z Rusijo. Zato je tudi v interesu Jugoslavije in gospodarsko-kulturnega razvoja njenih narodov, da obnovi prijateljske odnose s sovjetsko Rusijo.

Čehoslovaška

Beneč na poti v Sinajo

PRAGA, 27. Včeraj zjutraj je odpotoval zunanji minister dr. Beneš v Sinajo, kjer se bo vršila konferenca male entente.

Zboljšanje čeških financ

PRAGA, 27. Bankovni izkaz za prvo polovico julija dokazuje velik napredek v finančni politiki Čehoslovaške. Dočim se kovinska podlaga ni posebno zvišala, je stanje deviz in valut napredovalo od 445 na 2579 milijonov Kč. Devizna in zlata podlaga znaša 3633 milijonov, bankovcev pa je v prometu za 9069 milijonov Kč, tako da je krita že več kot tretina papirnatega denarja. Otok bankovcev se je znižal za 113 milijonov.

Poljska

Poljska mora imeti močno armado

VARSAVA, 27. Poljski ministrski predsednik Witosz je na shodu ljudske stranke v Tarnovu izjavil, da je vlada v svrhu zaščite države sklenila pogodbo s Francijo in Rumunijo in da se je s to pogodbo obvezala, da bo vzdrževala v bodoče močno armado. Izdatki za vojsko bodo tvorili 40 odstotkov budžeta. Glede notranje politike je dejal, da bi podpiral vsako poljsko vlado, ne more pa dovoliti, da bi bila usoda Poljske v rokah peščice Židov in Belorusov, ki snujejo proti državi zaroto. Po njegovem mnenju je Poljska sedaj na poti h konsolidaciji.

Francija

Francija in Belgija bosta odgovorili vsaka zase na angleško spomenico

PARIZ, 27. Francoska in belgijska vlada sta se sporazumeli glede odgovora na angleško spomenico. Vladi bosta odgovorili sicer vsaka zase; toda vsebina odgovorov bo ista. Odgovora bosta v kratkem sestavljena, tako da jih bo angleška vlada prejela že v nedeljo ali ponedeljek. Da so se posvetovanja med Francijo in Belgijo zaključila, nam priča tudi dejstvo, da je Poincaré odšel na kratak počitek na deželo. Kljub temu je verjetno, da se Poincaré in Theunis v kratkem sestane; tudi lord Curzon se bo med potjo na letovišče nekoliko pomudil v Parizu.

Belgija

Belgijski vojni minister bo odstopil

BRUSELJ, 26. Med zadnjo vladno krizo je moral Theunis zastaviti ves svoj vpliv, da je pregovoril vojnega ministra Devize, da je ostal na svojem mestu. Poslednji še vedno pobija uvedbo 6-mesečne vojaške službe, ki jo predlagajo socialisti; ker pa sedaj ne obstaja nikaka nevarnost več, da bi se slični zakon odobril, bo Devize podal ostavko. Dne 1. avgusta bo vojaški zakon predložen senatu; dne 4. avgusta bo vojvoda Aostski prinesel italijanski vojni krížec mestoma Liege in Dixmude. Ob tej priliki bo Devize vladne izpogovori kot vojni minister, nakar bo podal ostavko.

Belgijski zastopnik v reparacijski komisiji odstopil

PARIZ, 27. "Intrasingent" piše, da je belgijski zastopnik v reparacijski komisiji g. Bemelmans podal ostavko. Na njegovo mesto pride Kamil Butt. Bemelmans prevzame mesto bančnega upravitelja pri neki veliki belgijski banki.

Anglija

Angleški industrijalci proti zasedbi Porurja — 1.500.000 brezposelnih

LONDON, 27. Skupina poslancev-industrijalcev je naslovila na ministrskega predsednika Baldwinja pismo, v katerem temeljito razpravlja o evropskem gospodarskem položaju, ki je nastal vsled zasedbe Porurja. Statistični podatki izkazujejo približno 1.500.000 brezposelnih; radi tega pozivljajo industrijalci vlado, da izdela načrte za zgradbo kakih novih večjih podjetij ali n. pr. za elektrifikacijo železnice.

Dolnja zbornica nadaljuje z razpravo o razorožitvi

LONDON, 27. V odgovoru na vprašanje o zgraditvi 6 velikih vodnih zrakoplovov je Sir Samuel Hoare, minister za zrakoplovstvo, izjavil, da bodo zrakoplovi vršili pošto službo med Anglijo in Indijo ter Avstralijo in sicer bodo oddani, ako le bodo mogoče, zasebnikom. V slučaju vojske bi jih seveda vlada porabila v vojaške namene.

Izvrstno poslovanje angleških železnic

LONDON, 27. Število ljudi, ki je radi nesreč na angleških železnicah izgubilo življenje v preteklem letu, znaša 5 izmed 1.186.497.000 potnikov, razen onih, ki so bili stalno naročeni. V letu 1921. je bilo 18 mrtvih izmed 1.252.056.386 potnikov.

Nemčija

Težki dnevi Nemčije — Priprave komunistov za državni prevrat

BERLIN, 27. Državni minister notranjih zadev je razpustil okrožnico vsem zveznim nemškim vladam, v kateri opozarja na nevarnost, da lahko nastanejo resni izgrede povodom antifašistovskih demonstracij, ki jih nameravajo prirediti komunisti v nedeljo 29. t. m. Ta dan so določili komunisti, da ima delavstvo prirediti po vsej Nemčiji "antifašistovski dan". Zvezna vlada je izdala odredbe, da se imajo demonstracije povsod preprečiti in je nasvetovala kompetentnim ministrom, da povsod shode in manifestacije prepoveda. Pruski notranji minister je že izdal odredbo, s katero se prepovedujejo vsi komunistični shodi in prireditve.

Cene življenjskim potrebščinam rapidno rastejo od dneva do dneva. Dosegle so že horendne svote. V Lindenstrasse je prišlo radi dražnje do viharnih prizorov. Policia proti verižnikom in spekulantom nadzoruje sedaj mesarje grostle. V bližini Berlina je policija zaplenila na kolodvoru velik transport živine, v vrednosti več milijard.

Ravnateljstvo Državne banke objavlja, da pridejo v kratkem v promet bankovci po 5 in 10 milijonov. Banka je tiskanje takih bankovcev odredila iz prometno-tehničnih ozirov, ker bančna tiskarna ni absolutno v stanju dotiskati množico sedanjih bankovcev za vsakdanjo potrebo.

Na Saksonskem so prepovedane vsake prireditve komunističnih organizacij.

Bavarski notranji minister je prepovedal vse komunistične shode in manifestacije.

Počezaj je zelo resen. Vlada je skoro brez moči. Meščanske stranke s svojimi organizacijami in nemški nacionalisti se pripravljajo na krvav odpor proti komunistom. Nekatere nacionalistične organizacije so mobilizirane. Člani se vezbajo v orožju. Ni izključeno, da pride v prihodnjih dneh do resnih spopadov.

Življenske razmere v Nemčiji

BERLIN, 27. Iz uradnih statistik je razvidno, da se je indeksna številka za prehrano povišala za 36 % v času med 16. in 23. julijem. Socialistični "Vorwärts" pravi glede vedno večje agitacije za odcepljenje Porenja od Nemčije, da se bo delavstvo odločilo zoperstavilo vsakemu poizkusu za izpremembo političnih razmer v zasedenih krajih. Delavska fronta bo tudi v sličnem položaju ostala nezlomljiva in separatistične grožnje se bodo razbile ob trdni volji delavstva.

Novo sredstvo proti jetiki

BERLIN, 26. Na včerajšnji seji berlinskega medicinskega združenja je imel berlinski zenski zdravnik dr. Duehrssen predavanje o novem sredstvu proti jetiki. Novo sredstvo je iznašel prof. Weninger, ki je po 23letnem preiskavanju sestavil tekočino za inhalacijo, ki jo je imenoval ektoplasmin, katere more predrti ovoj bacilov tuberkuloze in uničiti njihove moči. Prof. Weningerju se je po večletnih poizkuhih posrečilo s temi inhalacijami ozdraviti jetično zensko. V Rio de Janeiro je bilo ozdravljenih nad sto oseb.

Po konferenci v Lausanni — Turki proglasijo dan podpisa miru za državni praznik — Grški kralj se zahvaljuje Venizelosu za njegov trud

ANGORA, 27. Dan podpisa mirovne pogodbe v Lausanni, t. j. 24. julij se bo od letos dalje praznoval kot državni praznik.

ATENE, 27. Kralj je poslal Venizelosu brzojavko, v kateri mu izraža svojo in hvaležnost vsega naroda za trud, ki ga je imel pri pogajanjih za mir. Tudi zunanji minister Aleksandris se je potom brzojavke zahvalil Venizelosu v imenu vlade.

Naročajte in širite
„EDINOST“

DNEVNE VESTI

Slovensko avstrijskantsvo

Prijatelj lista nam piše: Cenjeno uredništvo! Zelo umesten in pravilen je Vaš nastop proti večnemu, puhlemu očitaniju avstrijskantsva, da pokazuje tistim, ki so, kakor vse kaže, tekot vojne spali, z raznimi dogodki in nastopi Slovencev, kakšno je bilo pravzaprav naše avstrijskantsvo. Ze v prejšnjih člankih, posebno z opisovanjem nastopa Caranzankih »upornikov« pod vodstvom našega rojaka dra Pivka, s popisom slavnih vojaških uporov v Judenburgu, Radgoni, Dobouju, Mostaru, Kotoru ste učinkovito pokazali, koliko so Slovenci storili in žrtvovali za svojo svobodo. K Vašim obrambnim člankom, objavljenim v »Edinosti« od 25. in 26. t. m., bi jaz omenil še sledeče: »Popolo di Trieste« dodaja, ko očita nam avstrijskantsvo, da so bili bivši avstrijski Italijani drugačni nego mi, ker da so kot dobrovoljci vstopili v italijansko vojsko. Ta opazka je sama na sebi pravilna, v zvezi, v kateri se podaja, je pa nekoliko diplomatska, ker bi hotela ustvariti med nami in Italijani razliko, nasprotje, katerega ni. »Popolo« moramo namreč povedati, da je bilo v srbski vojski na solunski fronti in v jugoslovenskih legijah na raznih drugih frontah, med tisoč drugih, na stotine dobrovoljcev, Slovencev in Hrvatov, ki so danes, v kolikor niso našli junaške smrti v zakopih ali na avstrijskih vsehlah, italijanski državljani »di pieno diritto«, torej rojeni in doma v okviru italijanskih mej. Prijatelj, dobrovoljec, mi je objubil podrobnejšo statistiko o teh naših junakih in bo mi v posebno veselje, da vam jo o priliki sporočim. Naj vam povem danes samo to, da n. pr. naša okoliščina vas Barkovlje lahko pokaže na devet Slovencev, ki so se kot dobrovoljci borili proti Avstriji. Značilno je pa na vsak način to, da številni naši dobrovoljci, ki so se takorekó borili ramo ob ramo z italijansko vojsko, ne nastopajo v lastnih udruženjih »avno: bi svobodnem, junaškem duhu, ki preveča vrste italijanskih bojovnikov, je to neoprijemljivo, leži pa gotovo v splošnih razmerah. Dobro bi bilo, da se ta zadeva razjasni in mogoče se oglasi v tem oziru poklicano pero. — Se en dogodek bi rad omenil. Znano je, da je veliki vojaški upor v Radgoni uprizoril bivši avstrijski 97. pešpolk. To je bil tržaški domači polk. In vendar je ta upor junaško delo Slovencev, ker Italijani, ki so nam bili sicer verni, zvesti tovariši, v tem uporu niso stopili v ospredje. Manj znano pa je, da je bil vodja radgonskega upora naš domačin, Slovenec, ki bi bil danes italijanski državljan »di pieno diritto«, če ne bi bil pri radgonskem uporu padel junaške smrti.

Za danes samo ti dve opazki. Prosim Vas za bodečo, da mi ne zamerite, če vam bom prišel s podrobnostmi o radgonskem uporu in posebno tudi o slavnem uporu mornarice v Kotoru, kjer so igrali Jugoslovanci, in posebno tudi taki, ki bi bili danes italijanski državljani, če bi bili živi, junaško, nesmrtno vlogo. Očitek, ki ga »Popolo« naslovlja na nas, ne velja; velja bi lahko drug očitek, namreč ta, da se od svojih italijanskih sodelavcev nismo naučili, kako je treba častiti svoje junaške mučenike. Koliko jih je med nami, ki bi lahko učinkovito odbili vse očitke avstrijskantsva, če bi sešli po persusu ter opisali le neznamenit dogodkov, pri katerih so v burnih vojnih letih sodelovali!

ZADOŠČENJE

Citatelji se gotovo še spominjajo poročila v našem listu, kako so orožniki v Sv. Petru v Sumi povsem po nedolžnem mrcvarstvu mladeniča Ivana Vicela in počenjali na njem naravnost sramotne stvari. Radi tega grdega dogodka se je vršila te dni preiskava, ki jo je vodil neki major iz Pule mirno, nepristransko in dostojanstveno. Pomiril je mladeniča, naj se nič ne boji, a v slučaju, da bi kdo želel njega ali njegovo narodnost, naj se pritoži in dobi zadoščenje. Videl je odgovoril z željo, naj puščajo na miru njega in njegovo rodbino in sploh vse naše ljudi, da ne bo nikdo zasramovan ali tepen radi svoje narodnosti. Na vprašanje majorjevo, kaj zahteva od onih orožnikov, je odgovoril naš mladenič: »Zelel bi, da bi se ne dogajale več take stvari in da bi me puščali na miru.« Vi bi jim torej odpustili? je vprašal major. Videl je odgovoril: »Ne želim, da bi kdo trpel radi mene.« Uspeh preiskave je ta, da so dotični orožniki premeščeni. Dobila sta torej zadoščenje oni mladenič in vse naše tamonjske ljudstvo. Ali zadoščenje ni samo v tem, da so dobili orožniki primeren pouk, marveč in še posebno tudi v postopanju gospoda majorja, ki je bilo res dostojno funkcionarja in stana velikega naroda. G. major pa se je mogel uveriti, da naši ljudje niso taki, kakor jih opisujejo izvestni rovarji. Naši ljudje imajo tanek čut za pravico. In če se namerjajo na človeka, ki je tudi navdahnjen od tega čuta, se v njih očeh visoko dvigata on in oblast, ki jo zastopa. Taki smo mi Slovani. Kdor spoštuje to naše čustvo, bo gotovo deležen vsega našega spoštovanja. Kdor pa ga ne spoštuje, naj se ne čudi, če mu tudi naš človek vrača mlo za drago. Dobili pa smo še drugo, kaj dragoceno zadoščenje. Kavno včeraj smo naglašali v uvodniku, kako

potrebno je, da more ljudstvo svobodno izražati svoje pritožbe radi neljubih dogodkov od strani kakega javnega organa. Preiskava v Sv. Petru v Sumi in nje razrešitev je pokazala nazorno, kako resnično je to. Z vso pravico vprašamo: ali bi se bila stvar rešila tako — v zadovoljstvo ljudstva in na čast oblasti — da niso naši listi opozorili na ta dogodek in zahtevali strogo preiskavo? Izid preiskave prita, da poročila niso bila tendenciozna, da niso imela hujskačnega namena in da niso bila na škodo ugleda oblasti, čeprav se bila naperjena proti posameznim podrejenim organom. Nasprotno: preiskava je le povišala ugled tistega, ki jo je vodil pravico, mirno in nepristransko. Je to zopet dokaz, kako potrebno in koristno je tudi za javno upravo, če more ljudstvo svobodno izražati svoje pritožbe in javnost.

Taki pravilni in razsodni funkcionarjev nam daje, kakor je bil oni major v Sv. Petru v Sumi, pa bodo pritožbe vedno redkejše!

Zabeleženo bodi!

V svojem dopisu »iz Ljubljane« omenja predvčerajšnje večerno izdanje »Ere Nuove« polemiko med »Edinostjo« in »Goriško Stražo« radi pretezne odvisnosti podjetja »Edinosti« od Jadranske banke. Tržaški list omenja tudi pojasnjujočo izjavo dra Slavika. Pristavlja pa, da tej izjavi veruje v Ljubljani le malokdo. Sklicuje se na tozadevno notico v »Slovincu«.

Beležimo to dejstvo, ne da bi hoteli pisati kakke zaključke. Le to naj ugotovimo, da sta srca in želja tržaških listov tudi v tem slučaju na strani naših slovenskih nasprotnikov.

Znaki, ki silijo k razmišljanju

V Innsbucku se je vršilo dne 24. julija protestno zborovanje, ki se je bavilo o položaju jugoslovenskih Nemcev, sedaj državljanov Italije. Vseučilišni profesor dr. Kogler je razlagal, kako se Nemcem na južnem Tirolskem kratijo vse pravice kljub svoječasnemu zagotovitvam v prestolu govornu in v parlamentu, da bodo deležni vse kulturne zaštite. Na zborovanju je govoril tudi Wollmann iz Monako-vega kot zastopnik bavarske deželne zveze. Vemo, da bo italijanski tisk zavrnil to kot predrznost, ker da se nikdo onkraj meje nima pravice mešavati v notranje stvari italijanske države. Mi pa menimo, da ne bi smel italijanski tisk iti tako malomarno preko takih pojavov. Kajti vsi protesti z italijanske strani — pa naj so formalno še tako upravičeni — ne morejo dejanski preprečiti, da ne bi besede, ki so se govorile v Innsbucku, našle odmeva v javnosti sedemdesetmilijonskega nemškega naroda ter ustvarjati nam razpoloženje, neprijetno za našo državo. In to je moralen moment tolikega pomena, da bi ga v Italiji ne smeli omalovaževati. Saj ve tudi italijanski narod iz svoje lastne zgodovine, da državna meja ni zagraja, kjer se ne huje sočustvovanje soplemenjakov s soplemenjaki. Kakor mi Slovani v Julijski Krajini, želijo gotovo tudi Nemci na južnem Tirolskem, da bi država v svojem notranjem področju dala manjšinam pogoje za zadovoljno življenje ter da bi onim onkraj meje odtegnila vsak povod za taka zborovanja, kakor je bilo to v Innsbucku. Sočustvovanje med soplemenjaki in soplemenjaki pa je stvar — narave. Naravo moreš potisniti, toda, silila bo zopet na dan vedno in vedno. V Rimu naj še enkrat uredijo svoje postopanje napram narodnim manjšinam tako, da bodo te poslednje srečne, da morejo pomirjene duše in brez bojzami smatrati uredbo svojega življenja kot izključno notranjo stvar države. Dogodki, kakor je bil omenjen v Innsbucku, so znaki, ki silijo v resno razmišljanje.

Dva odloka v zadevi odškodnin

Uradni list »Gazzetta ufficiale« z dne 24. t. m. je prinesel kr. odlok z dne 17. maja 1923, v katerem so imenovane osebe, ki sestavljajo osrednjo komisijo, predvideno od zakona 10. decembra 1922, št. 1722 in odloka zakona 25. februarja 1923, št. 558. — Drugi odlok z dne 6. julija 1923 glasi tako-le: Čl. 1. Za po vojni oškodovane stavbe v anektiranem ozemlju, pri katerih je obnovitev dokončana in redno prijavljena intendantam pred 13. maja 1923, in pri katerih je bil plačan del likvidirane odškodnine na račun, bo plačilo ostanaka izvršeno v gotovini po predpisih 2. odstavka čl. 5 ministrskega odloka z dne 27. maja 1923. Čl. 2. Za stavbe, ki se zidajo ali so že dokončane v anektiranem ozemlju, se bodo predjudni, ki so izvršeni ali se imajo izvršiti do izčrpnice zakladov v to svrhu dovoljenih zavodom za predjudne do konca maja 1923, uredili po predpisih vsebovanih v čl. 11 ministrskega odloka z dne 27. maja 1923. Čl. 3. Za stavbe v anektiranem ozemlju, ki niso zapopadene v prejšnjih dveh členih, bodo zavodi za predjudne lahko dovolili posebne predjudne do 80% nominalne vrednosti obligacij, katere se bodo lahko podaljšale do izžrebanja odgovarjajočih vrednostni. V vseh prime-

rih se bodo oškodovanci morali obvezati s primernim jamstvom, da bodo plačali zaklada obresti po uradnem eskontnem stavku poleg provizije, ki se ima nato doleteti v prid zavodu za predjudne. Čl. 4. V primerih, v katerih so bili vojni oškodovanci od pooblaščenih zavodov dovoljeni predjudni na račun odškodnine, kateri se v smislu čl. 4 kr. odloka zakona od 10. maja 1923, št. 968 morajo smatrati kot predjudni v denarju, je osrednji odbor v Benetkah, ustanovljen s kr. odlokom 4. januarja 1923, št. 7, pooblaščen, da prekorači najvišji odstotek (procentualno) 75%, določeno v čl. 3, odstavek 2 istega odloka, pod pogojem, da svoja, ki se ima izplačati, ne presega 65%-ov razlike med prejetimi predjudni in celotnim zneskom konkordirane ali drugače ugotovljene terjatve.

Pristojbina na športne prireditelje zvišana. Finančno ministstvo poroča, da je na opetovane prošnje predstavnikov atletskih in športnih zvez zvišalo pristojbino na športne prireditelje od 10% na 15%. Pristojbina gre na račun gledalcev, toda prireditelji so odgovorni za točno plačilo.

Dolg tržaške občine. Kakor je znano, je vlada večkrat pomagala tržaški občini iz finančnega zadržega s tem, da ji je posodila večje svoje denarja. Skupni dolg, ki znaša 9 milijonov lir, bo tržaška občina s privoljenjem vlade plačala v 20 letnih obrokih pričenši z letom 1924.

Učitelstvo in poučevanje verstva. Naučno ministstvo poroča: Kljub prejšnjim zanikanj, kroži še dalje glas, ki ga gotovi krogi izražajo v strankarske namene, da bodo oni ljudsko-bolski učitelji, ki niso sposobni za poučevanje verstva, kratkoma odpušteni. Še enkrat izjavlja naučno ministstvo, da je ta vest izmišljena.

Dokladna pristojbina na brzojavke v inozemstvo za mesec avgust. Pošto ministstvo poroča, da je odmerilo dokladno pristojbino na inozemske brzojavke pristojbine na 360% za mesec avgust; potemtakem je vredna ena zlatira lira 4.60 papirnati.

Ruski gledališki igralci uprizorijo danes, 28. t. m. in jutri 29. ob 8 uri in pol zvečer gledališko predstavo v dvorani »Del. Kons. društva« pri Sv. Jakobu. Na sporedu so ruske narodne pesmi, kuplet, romanci, dram, igra, izvečki iz ruskih oper i. dr. — Ker ruski gled. igralci že več časa prirejajo slične predstave v polno zadovoljstvo med našim ljudstvom, se je nadejati tudi ob tej priliki obilne udeležbe.

Društvene vesti

Nogometni odlok S. D. A. bo imel jutri ob 8.30 pri Sv. Soboti skupne vaje. Shajalec pri zadnji postaji tramvajev. — Vodja. Turistični klub »Ogova« ima danes 27. t. m. točno ob 7.30 redni sestanek. — Tajnik.

Iz tržaškega življenja

Pokušen samomor. Včeraj zjutraj so nekateri ljudje videli, kako je neka mlada ženska v bližini mesta v Rojano na javni ulici izpila vsebino neke steklenice. Nato se je naslonila ob zid, kakor bi jo moči nenadoma zapustile; obenem je jela bolešno stokati. Eden izmed mimoidočih je zapazil, da se v steklenici, iz katere je neznaka pila, nahajajo ostanki neke jedke, ostrg dišeče tekočine; uvidel je takoj, da je to lizoform. Žensko so spremili v bližnjo trgovino s kolesi. Istočasno je bila rešena po telefonu telefonničnim polom obveščena o dogodku. Na lice mesta se je podal zdravnik, ki je zastrupljenki izpral želodec ter jo dal prepejati v mestno bolnišnico. Tam je ženska izjavila, da se imenuje Ofelija Zolia, stara 21 let, stanujoča na Greti št. 527. Ni pa hotela povedati, zakaj si je hotela vzeti življenje. Najbrž je temu kriva nesrečna ljubezen.

Stanje Zolijeve ni opasno. Ogenj vpepeli kmetstvo hišo in senik na Proskeu. Posrednikov sin v nevarnosti. Včeraj zjutraj zarana je na Proskeu nenadoma izbruhnil požar na posestvu kmeta Mateja Pertot, starega 62 let. Ogenj se je iz neznanih vzrokov vnel na seniku ter se kmalu razširil na hišo, kjer sta spala stari Pertot in njegov sin Karel, star 23 let. Prasketanje in dim je zbujal oba moža iz spanja. Stari je tekel kliče vaščane, ki so se takoj z vso vneto lotili gašenja. Istočasno so bili telefončnim potom poklicani na pomoč tržaški gasilci. Medtem je Pertotov sin skušal rešiti iz ogrožene hiše kar se je dalo rešiti. Pri tem poslu pa bi bil kmalu na strašen način izgubil življenje. Ko se je mudil v sobi, se je nenadoma vdril pod njim od ognja ožgani pod in mladenič je padel v spodnje stanovanje, odkoder se je rešil z velikim naporom. Zadolbil je hude opekline po vsem telesu, tako da ga morali prepejati v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v nevarnem stanju.

Gasilec, ki so prihili na lice mesta z dvema vozovoma, se je po večurnem gašenju posrečilo ogenj popolnoma pogasiti. Od senika in hiše je ostalo le pogoršilo. Škoda se ceni na več tisoč lir; ni znano, če je krita zavarovalnino.

Ribičev padec. Včeraj popoldne so z avtomobilom rešene postaje prepeljali v mestno bolnišnico ribiča Benjamina Varogno, doma

iz Chioggie. Mož je lastnik ribiške jadrenice »Desiderata«, s katero je včeraj priplul v naše mesto, da proda nalovljene ribe. Ko je imel opravka na jaboru, se je utrgala vrva, za katero se je držal in mož je padel na krov ladje. Pobil se je precej močno po prsih.

Sprejeli so ga v kirurški oddelek. Dve tatnaki podjetji. Neznani tatovi so se s pomočjo ponarejenih ključev splazili v stanovanje trgovca Silvija Weiss, ki se nahaja začasno s svojo družino na letovišču. Iz stanovanja, ki se nahaja v ulici XX Settembre št. 21, so tatovi nemoteno odnesli razne obleke, perilo, srebrne posode in druge dragocenosti v vrednosti okoli 20000 lir.

Tatvino je odkril neki član družine Weiss, ki je predsinčojnim prišel po opravihi domov. Naznanil jo je orožnikom na policijskem komisariatu v ulici Imbriani.

V odsotnosti uradnika Josipa Martinolič, so neznani tatovi s ponarejenimi ključi odprli njegovo stanovanje, ki se nahaja v ul. Pietà št. 70. Odnesli so razne obleke in perilo v vrednosti okoli 700 lir.

Tatvina je bila naznanjena na policijskem komisariatu v ulici G. Brunner.

Tri aretacije. Pred sinočnjim sta bila aretirana 25-letni Fran Penco, stanujoč v ulici Scorzeria št. 11 in 31-letni Marcel Marussig, stanujoč v ulici Molino a vento št. 2. Moza morata odsedeti neko kazen, kakor jima je prisodilo tukajšnje kazensko sodišče. Odvedena sta bila v zapore v ulici Corneo.

— 31-letni Hektor Benulich je pod strogim policijskim nadzorom, radi katerega se ne sme kretati po noči po ulicah. Mož se očitno ne zveni za to prepoved, kajti predsinčojnim so ga v pozni uri zasledili pri Sv. Jakobu orožniki ter ga aretirali. Aretirane pa se ni dal zlepa odvesti v zapor; uprl se je z vso silo orožnikom, tako da so imeli dosti opravka, predno so moža spravili na bladno v ulico Corneo.

Vesti iz Goriškega

Akad. ter. društvo »Adria« sklicuje za nedeljo, dne 29. t. m. ob 10. dopoldne svoj redni občni zbor, ki se bo vršil v Goriči v gornjih prostorih kavarne »Adriatico«. Na dnevnem redu je med drugim poročilo o III. prosv. tečaju in z njim združenem zboru na sloj. akademice mladine iz Jul. Krajine.

Pozivamo vse tov. abituriente, da se udeležijo občnega zbora, kjer jim bo dana prilika vpisati se v edino delujočo akademsko društvo na Goriškem. Vi vsi, ki vam je na srcu usoda in bodočnost svojega naroda, priključite se nam, da pojdemo združeni s tem večjo silo na delo za narod.

Prostovoljno gasilsko društvo v Razdrtem priredi dne 5. avgusta vrtno veselico z igro, srečolovom, plesom in drugo zabavo. Ob tej priliki se bo vršila tekma za zmago prvenstva v kroganju (balincanju). Zmagovalci dobijo diplomu in sijajno nagrado. Prosimo sosedna društva, da ne priredijo za ta dan nobenih veselic in se v čim večjem številu odzovejo našemu vabilu. — Odbor.

Borzna poročila.

Tečaj:

Trst, dne 27. julija 1923.

Cosulich	305
Dalmatia	286
Gorolmich	180
Libera Trieste	414
Lloyd	1415
Lussino	645
Martinolich	141
Oceanla	91
Premuda	635
Tripovich	280
Ampeles	510
Cement Dalmatia	313
Cement Spalato	238

Valuta na tržaškem trgu.

Trst, dne 27. julija 1923.

ogrske krone	0.10	0.15
avstrijske krone	0.0315	0.0325
čehoslovaške krone	67.25	68.
dimarji	23.70	24.
leji	11.60	12.
marke	0.0300	0.0040
dolarji	22.65	22.75
francoski franki	135.25	135.75
švicarski franki	405.	405.
angleški funti papirnati	104.65	104.90

Tiskarna „Edinost“ v Trstu

Izvršuje vsa tiskarska dela točno in solidno

Prostori tiskarne se nahajajo v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20

Mali oglasi

se računajo po 20 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 2.— Debele črke 40 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 4.— Kdor išče službo, plača polovično ceno

POTNIK, dobro vpejan pri kraških odjemalcih, s popolnim znanjem slovenščine, dobi dober zaslužek. Ponudba pod »Kras« na upravnishstvo. 1041

TOMAZEVO ŽLINDRO, garantirano, visokoodstotno, nabavlja pod najugodnejšimi pogoji »Kmetijsko društvo D. Bolonić & Co.« Trst, Raffineria 7, I. nadstropje. 1042

POROCNA SOBA, bukovna, masivna, jako močna, svetla, psiha s tremi ogledali L 2000. Soba iz mahagonijevega lesa L 24000. Zaloga Via Udine 25. 1043

SIVILJA se išče za dom. Vodopivec, Via S. Nicolò 32, IV. 1044

AGENCIJA Fr. Bajt, Gorica, Via Corno 13, I., izvršuje občinam in posameznikom pisarniška dela, račune, vloge, prestave in pre-pise ter posreduje v raznih zadevah. 1039

OBČINA, ki potrebuje izučenega tajnika, naj se oglasi pri Agenciji v Gorici, via Corno 13, I. 1039

POZOR! Kmetijska zadruga v Trstu, ul. Raffineria 7. — Vsled likvidacije, prodaja plugge, slamoreznice, žganiške kolie, tehnične, štelaje in drugo blago po jako ugodnih cenah. 1040

ZLAT, srebrn in papirnat denar se kupuje in prodaja po zmernih cenah. Menjalnica via Giacinto Gallina 2, (nasproti hotela Montecenisio). Telefon 31-27. Govori se slovensko. 25

SREBRO, zlato in briljante plača več kot drugi Pertot, via S. Francesco 15, II. 45

POSTELJE od L 90 naprej, chiffoniers 220, nočne omarice 50, vzmeti, žimnice L 60. Via Fonderia 3. 1022

KRONE, srebro, zlato in platin kupujem. Plačam več kot drugi. Zlatarna Povh Albert, Trst, via Mazzini 46. 855

Insertirajte v „Edinosti“

Najstarejši slovenski denarni zavod.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

uraduje v svoji lastni hiši

ulica Torrebianca šte. 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru.

Daje posojila na vknjižbe, menjice, zastave in osebne kredite. — Obrestina mera po dogovoru.

Uradne ure za stranke od 9 do 13.

Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt

Št. telef. 25-67.

PODLISTEK

ANNIE VIVANTI.

KIRKA

Roman Marije Tarnovske. — Poslovenila G. B.

IV.

Na poročni večer v hotelu v Harkovu sem poklicala sobarico. Trkala je in nato vstopila, lahkomiselna in predrzna, in je potem, ko me je premerila z očmi od nog do glave, premotrla še Vasilija. Ta je sedel v naslojaku in prižigal cigareto.

»Kako se kličete?« je vprašal deklico. »Rozalija, da vam ustrežem,« pravi ona. »Je prav, Rozalija,« pravi moj mož. »Nocoj bomo odpravili brez tebe... Ne rečem, da za par dni...«

Deklica se je smejala, napravila majhen poklon, zaprla vrata in odšla. »Pa kdo mi splete kite?« sem vprašala vsa zmešana.

»Me ne brigajo kite,« je rekel Vasilij, »si dolgočasna.« In me je pohujil. Nato se je vsedel, gledal me je in kadil cigareto, a jaz sem hodila v zadregi po sobi. Hotela sem poklekniti k postelji kakor po

navadi, da zmolim večerno molitev, ko me on zgrabi za roko in močno stisne, tako močno, da me je zabolelo.

»Ne delaj tako,« sem mu rekla jaz in se hotela osvoboditi.

»In ti, kaj delaš?« je rekel in zdelo se mi je, da je njegov glas hripav.

»Opravilam moje molitve!« ... sem odgovorila.

»Me ne brigajo tvoje molitve,« pravi on. »Si dolgočasna. Prav zares dolgočasna.«

A jaz sem hotela moliti tudi tisti večer.

Molitve se mi je zdelo v mojem življenju vedno tako važna. Olga in jaz sva vedno molili na gale zjutraj in zvečer. A sedaj je Olga daleč in moliti sem morala sama in tiho.

Pripoznam, da so bile molitve dolge in obširne; bile so v vseh jezikih, kajti vsaka vzgojiteljica, ki je prišla v Ohrado, me je naučila kako novo. Olga in jaz sva se bali, da bi bil Bog užaljen, ako bi izpuštile katero izmed molitvic. Bili sva tudi negetovi, v katerem jeziku bi naju bolje razumeli.

Izgovarjala sem ravnanj on o angleščini: »In sedaj, o dobri Bog, ko ležem, da zaspiš...«

»Imej Ti skrb zame;«

»Če bi morala v tej noči umreti.«

(Olga in jaz sva vedno dodali k tej četki kratko molitev, ki sva jo sami sestavili: »Prosim Te, dobri Bog, ne daj mi umreti to noč. Amen.«)

»Pokličij moje dušo k sebi.«

»Si končala vendar?« reče Vasilij, položivši mi roko okoli vratu. »Dolgočasna si. Nena-važna dolgočasna.«

»Si dolgočasna!« To je bil večni refren naših dni.

On me je smatral za dolgočasno. Mogoče sem bila, s sedemnajstim letom je prav lahko biti dolgočasna. Pred vsem med tujimi. Doma so me imeli za duhovito in inteligentno. A Vasiliju sem bila le dolgočasna.

Videla sem, kako je ščipal Rozalijo v lica in sem jokala. »Si dolgočasna,« mi je rekel.

Cutila sem na njegovem jopiču vonj parfuma in drnila sem se ga vprašati za obračun. »Si neznozo dolgočasna,« je rekel. Izšel je ter nesel s seboj note o »Divji pustini,« in iz-ostel je vso noč. Ko se je vrnil zjutraj grd, mršav, z ustnicami povešenimi in rudečimi očmi, sem se zjokala na njegovih prsih. »Dolgočasna!« je zehal on ter me odinil od sebe.

In nekega dne sem izvedela, da je imel otroka z neko nemško baronico.

Sprito nastopa mojega obupa se je on raz-kačil. »Saj od tebe jih ne bom mogel nikdar imeti,« je vpil. »Tako si dolgočasna! Niti otrok ne moreš imeti.«

Jaz neplodovita? Kako to...? In zakaj...? Jaz da ne bi mogla nikdar...?

»Ne, ne,« je vpil on z lepimi, odprtimi ustami in okroglimi kakor usta Funje na stropu njegovega grada. »Ti ne bi imela nikdar otrok.